

Jan Charytański

Zmarł ks. doc. dr Józef Dajczak

Collectanea Theologica 36/1-4, 233-235

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZMARŁ KS. DOC. DR JÓZEF DAJCZAK

W dniu 23 lutego 1966 r. w godzinach popołudniowych zmarł po krótkich cierpieniach ks. Józef D a j c z a k, docent kierownik katedry katechetyki na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, tajny szambelan Jego Świątobliwości. W dniu 26 lutego Mszę św. pogrzebową odprawił wikariusz kapitulny z Lubaczowa ks. Infułat Jan Nowicki. Kazanie wygłosił Jego Magnificencja ks. Rektor Akademii Teologii Katolickiej Prof. Dr Józef Iwanicki. W pogrzebie, który prowadził ks. Infułat Jan Nowicki wziął udział senat Akademii, pracownicy i studenci tej uczelni, przedstawiciele Uniwersytetu Katolickiego w Lublinie, profesorzy i alumni Seminarium Archidiecezjalnego Warszawskiego, Siostry Matki Bożej Miłosierdzia, u których zmarły był przez szereg lat kapelanem, oraz liczna rzesza wiernych.

Nad trumną zmarłego przemawiali Dziekan Wydziału Teologii Akademii ks. Prof. Dr Eugeniusz Wyczaawski, ks. Rektor Seminarium Warszawskiego Prof. Dr Władysław Niziołek, ks. Infułat Jan N o w i c k i oraz student sekcji katechetyczno-pastoralnej Akademii ks. Mieczysław R u s i e c k i. Mówcy, każdy z innego punktu widzenia, ukazywali sylwetkę zmarłego podkreślając jego zasługi naukowe, dydaktyczne, duszpasterskie, przede wszystkim wysuwając walory osobiste zmarłego, jego nadzwyczajną pracowitość, dobroć, prawdziwą pobożność.

Ks. Józef D a j c z a k urodził się w r. 1894 w Trościańcu Wielkim w województwie tarnopolskim. Mimo trudnych warunków finansowych rodziny ukończył szkołę średnią, a następnie studia teologiczne na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W r. 1919 otrzymał święcenia kapłańskie.

Pracę duszpasterską rozpoczął jako katecheta, a następnie prefekt szkół średnich aż do 1939 r. Jednocześnie pracował w związku harcestwa polskiego jako harcistrz-kapelan. Do swych zadań katechetycznych podchodził ks. Józef Dajczak twórczo. W latach przed-

wojennych był już współautorem, a także samodzielny autorem podręczników do nauki religii.

Ze swą aktywną pracą pedagogiczno-katechetyczną potrafił ks. Józef Dajczak połączyć pogłębienie swej wiedzy teologicznej. W r. 1931 uzyskał na Wydziale Teologicznym uniwersytetu lwowskiego stopień doktora teologii. W tych samych latach rozpoczął swą działalność naukowo-pisarską. Konkretna praca skierowała jego uwagę w stronę zagadnień katechetyczno-duszpasterskich.

Nic zatem dziwnego, że władze kościelne jemu powierzyły przygotowanie młodych pokoleń kleryckich na przyszłych katechetów i wychowawców. W r. 1944 ks. Józef Dajczak został powołany na profesora katechetyki w seminarium archidiecezji lwowskiej. Po jego przeniesieniu do Kalwarii Zebrzydowskiej spełniał tę samą funkcję do r. 1950. Po rozwiązaniu tego seminarium wykładał katechetykę w seminarium administracji opolskiej w Nysie, a w r. 1951 został powołany na wykładowcę katechetyki na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Swą karierę naukową rozpoczynał od stopnia asystenta, starszego asystenta, wreszcie adiunkta. Już w 1954 r. habilitował się na Akademii na podstawie swej pracy naukowej „Osobowość biologiczno-psychologiczna nauczyciela-katechety”. Stopień docenta przyznano mu w styczniu 1958 r. a w r. 1961 został powołany na kierownika jedynej w Polsce katedry katechetyki. W uznaniu jego pracy i twórczości naukowej, Rada Wydziału Akademii Teologii Katolickiej wystąpiła w listopadzie 1965 r. o przyznanie mu tytułu profesora nadzwyczajnego. Niestety, niespodziewana śmierć nie pozwoliła mu już doczekać się zasłużonego tytułu naukowego.

Lata powojenne były czasem niezwykle ożywionej działalności: wykłady na Akademii, kierowanie jej sekcją katechetyczną dla świeckich, wykłady w seminarium archidiecezji warszawskiej, współpraca z międzynarodowym ośrodkiem Lumen Vitae.

Zmarły pozostawił w swej spuściźnie cztery rozprawy naukowe, w tym jedyny po wojnie drukowany podręcznik katechetyki, zbliżający się już do nowego kierunku katechetycznego we współczesnej katechezie; 37 artykułów dotyczących przede wszystkim zagadnień katechetyczno-duszpasterskich, obszerne skrypty wykładów, wydane przez Akademię Teologii Katolickiej jak „Pedagogika chrześcijańska”, „Socjologia wychowawcza”. Należy również wspom-

nieć ostatnią pracę naukową zmarłego, która wkrótce ukaże się nakładem Księgarni św. Wojciecha: „Typologia katechetów a talent katechetyczny”. Wydania jej już nie doczekał.

Mimo licznych zajęć ks. Józef Dajczak nie zaprzestał swej działalności duszpasterskiej. Toteż obok rozpraw naukowych i artykułów naukowych pisywał ustawicznie artykuły popularne, skierowane do szerokiej rzeszy odbiorców. Istnieje ich około 22, rozsianych po różnych popularnych pismach.

Odszedł człowiek szeroko w Polsce znany, zasłużony na polu katechetyki. Jego poszukiwania naukowe i jego sylwetka pozostaną na długo w pamięci tak jego uczniów i kolegów, jak szerokiej rzeszy katechetów polskich.

Warszawa

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ

KAZANIE NA POGRZEBIE ŚP. KS. DOC. JÓZEFA DAJCZAKA

Przy śmierci, przy trumnie — w stosunku do zmarłego — mówiąc przenośnie można nazwać ziemskie życie przepracowanym dziełem. Dzieło profesorskiego życia posiada specjalny charakter. Ta specjalność dzieła życiowego śp. doc. ks. Józefa Dajczaka ujawnia się — jakby — w trzech księgach.

Z tych ksiąg pierwsza zawiera jego słowa, zdania pisane i drukowane. W tej księdze da się wyróżnić dwie części. Jedna część obejmuje siedem rozpraw naukowych o objętości przeszło tysiąca stron; nie mniej obszerna jest druga część księgi, gdyż obejmuje przeszło 70 artykułów i recenzji. Tak w krótkim podsumowaniu prezentuje się dorobek pisarski śp. ks. Dajczaka.

Druga księga zawiera jego słowa, zdania mówione: tu — znowu — da się wyróżnić — jakby odpowiedniki trzech rozdziałów: z nich pierwszy obejmuje sześćioletni okres wykładania w lwowskim seminarium duchownym; drugi — stanowi czteroletni okres prowadzenia wykładów w nyskim seminarium duchownym; wreszcie trzeci najdłuższy, bo trzynastoletni poświęcony był dydaktycznym i naukowym pracom w charakterze docenta przy katedrze pedagogiki i katechetyki na Akademii Katolickiej w Warszawie. Oto pokrótce nakreślony wykaz osiągnięć śp. ks. Dajczaka.